

Huvudman

Eskilstuna kommun
info@eskilstuna.se

Beslut

Datum 2024-12-11

Dnr SI 2024:8375

Sida 1 (4)

Ärendet

Tematisk tillsyn av skolans val i årskurs 7–9 vid grundskolan Skiftingehus 7–9 i Eskilstuna kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun att senast den **fredag den 28 februari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om användning av skolans val. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Eskilstuna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Eskilstuna kommun ska vidta följande åtgärder

Skolans val

Se till att rektorn **senast 28 februari 2025** fattar beslut om användningen av skolans val för läsåret 2024/25. Beslutet ska ges in i samband med huvudmannens redovisning där det ska framgå hur utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 9 § skolförordningen (2011:185) och 26 kap. 7–8 §§ skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:8375) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under höstterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende fördelning av undervisningstid inom skolans val. Skiftningehus 7–9 i Eskilstuna kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom oanmält besök på skolenheten den 6 november 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. elevscheman. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Skolans val

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektor framgår att rektorn utgår från huvudmannens timplan när hen beslutar om skolans timplan inom det aktuella stadiet (årskurs 7–9). Enligt rektorn omfördelar hen tiden för skolans val i dialog med huvudmannen och därmed känner huvudmannen till hur timplanen ser ut.

Av ingiven lokal timplan för läsåret 2024/25 framgår att rektorn reducerat undervisningstid i bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, slöjd samt teknik. För respektive ämne har tiden i timplanen minskat med en till fem minuter i veckan, vilket motsvarar en till åtta procent av den garanterade undervisningstiden för respektive ämne. Totalt har undervisningstiden reducerats med drygt 65 timmar. Av timplanen framgår att 108 timmar har lagts på skolans val. I intervju uppger rektorn att skolans val används till ett läromedel i värdegrund. Vidare uppger rektorn att det inte är undervisning i ett specifikt ämne utan det värdegrundsfrågor ingår i alla ämnen.

Skolinspektionen har utöver timplan också tagit del av scheman för klasserna 7A, 8A samt 9A för läsåret 2024/25. Av betydelse för beslutet framgår i huvudsak följande:

Eleverna har under läsåret 2024/25 reducerad undervisningstid i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, slöjd samt teknik jämfört med den lagstadgade garanterade undervisningstiden för ämnena i högstadiet. Inget

av ämnena har reducerats med mer än 20 procent. Undervisningstiden för skolans val överstiger den sammanlagda reducerade tiden för ovan nämnda ämnen.

Rättslig reglering

Utöver de ämnen som räknas upp i 10 kap. 4 § skollagen ska det finnas skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen (10 kap. 4 § skollagen)

För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema för undervisningen (3 kap. 6 § skolförordningen (SFS 2011:185))

Av timplanen för grundskolan framgår hur den garanterade undervisningstiden i ämnena ska fördelas på högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna. (9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen).

I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Inom skolans val får ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut (9 kap. 9 § skolförordningen).

Av bilagan framgår bland annat att vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas. (Bilaga 1, Timplan för grundskolan, till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Utifrån utredning gör Skolinspektionen bedömningen att Eskilstuna kommuns verksamhet vid Skiftningehus 7–9 uppfyller författningarnas krav att inte reducera undervisningstiden mer än tjugo procent samt vem som fattat beslut om fördelningen av undervisningstid i högstadiet i den lokala timplanen för verksamheten.

Skolinspektionen gör bedömningen att verksamhetens användning av skolans val inte är förenlig med gällande rätt. Detta då utredningen visat att skolans val har använts för arbete med värdegrundsfrågor. Rektorn har dock kunnat specificera vilket eller vilka ämnen, samt vilket centralt innehåll, som behandlas inom ramen för skolans val. Enligt gällande regelverk ska skolans val vara knutet till ett ämne, och undervisningen inom skolans val ska därmed vara kopplad till kursplanen i det eller de ämnen som rektorn har beslutat ska ingå. Även om arbete med värdegrundsfrågor är en del av skolans övergripande uppdrag, ska

undervisningen inom skolans val syfta till att eleverna utvecklar kunskaper kopplade till det centrala innehållet i ett specifikt ämne.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Eskilstuna kommuns verksamhet vid Skiftingeus 7–9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om användning av skolans val. Det finns därför skäl att förelägga att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Mattias Ryd medverkat.